

Asia C-470/03

AGM-COS.MET Srl

vastaan

Suomen valtio ja Tarmo Lehtinen

(Tampereen käräjäoikeuden esittämä ennakkoratkaisupyyntö)

Direktiivi 98/37/EY – Vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet – Koneet, joiden oletetaan olevan direktiivin 98/37/EY mukaisia – Valtion virkamiehen julkisesti ilmaisema kritiikki

Julkisasiamies J. Kokottin ratkaisuehdotus 17.11.2005 I - 2753

Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio (suuri jaosto) 17.4.2007 I - 2798

Tuomion tiivistelmä

- 1. Jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentäminen – Koneet – Direktiivi 98/37 – Koneiden, joiden oletetaan olevan direktiivin mukaisia, markkinoille saattamisen rajoittaminen (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/37 4 artiklan 1 kohta ja 7 artiklan 1 kohta)*

2. *Jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentäminen – Koneet – Direktiivi 98/37 – Koneiden, joiden oletetaan olevan direktiivin mukaisia, markkinoille saattamisen rajoittaminen (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/37 4 artiklan 1 kohta ja 7 artikla)*
3. *Yhteisön oikeus – Yksityisten oikeudet – Jäsenvaltio on loukannut yksityisten oikeuksia (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/37 4 artiklan 1 kohta)*
4. *Yhteisön oikeus – Yksityisten oikeudet – Jäsenvaltio on loukannut yksityisten oikeuksia*
5. *Yhteisön oikeus – Yksityisten oikeudet – Jäsenvaltio on loukannut yksityisten oikeuksia*

1. Virkamiehen lausumat, joiden muodon ja olosuhteiden johdosta niiden vastaanottajille syntyy vaikutelma siitä, että kyse on valtion virallisista kannanotoista eikä virkamiehen yksityisistä näkemyksistä, luetaan valtion syyksi. Ratkaiseva tekijä sille, että virkamiehen lausumat luetaan valtion syyksi, on se, voivatko näiden lausumien vastaanottajat kohtuudella katsoen olettaa asianomaisessa asiayhteydessä, että kyse on kannoista, jotka virkamies esittää virka-asemansa nojalla.

Tällaiset lausumat ovat nimittäin omiaan rajoittamaan ainakin välillisesti ja mahdollisesti tällaisen koneen markkinoille saattamista.

Mikäli virkamiehen lausumat, joissa koneita koskevan direktiivin 98/37 mukaiseksi varmennettu kone kuvaillaan konetta koskevan yhdenmukaistetun standardin vastaiseksi ja vaaralliseksi, voidaan lukea valtion syyksi, nämä lausumat merkitsevät kyseisen direktiivin 4 artiklan 1 kohdan rikkomista.

Direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa asetettu kieltö tosin pätee vain, jos asianomainen kone on direktiivin säännösten mukainen. Tältä osin on todettava, että direktiivin 5 artiklan 1 kohtaan perustuva vaatimustenmukaisuusoletama, joka koskee koneita, joiden on vahvistettu olevan direktiivin mukaisia ja jotka on varustettu direktiivin 10 artiklassa säädetyllä CE-vaatimustenmukaisuusmerkinnällä, ei merkitse sitä, että jäsenvaltiot eivät voisi ryhtyä toimiin, kun vaaroja ilmenee. Päinvastoin, direktiivin 7 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet koneen poista-

miseksi markkinoilta, kun se toteaa, että kone, jota käytetään suunnitellun tarkoituksen mukaisesti, on omiaan vaarantamaan henkilöiden tai omaisuuden turvallisuuden. Tällaisessa tapauksessa jäsenvaltion on direktiivin 7 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti ilmoitettava komissiolle viipymättä tällaisesta toimenpiteestä ja perusteltava päätöksensä.

Kun asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset eivät ole todenneet vaaran olemassaoloa eivätkä ryhtyneet toimenpiteisiin poistaakseen asianomaiset koneet markkinoilta eivätkä myöskään ilmoittaneet komissiolle tällaisista toimenpiteistä, valtion on kuitenkin noudatettava direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa säädettyä niiden vapaan liikkuvuuden rajoittamista koskevaa kieltoa.

(ks. 61–66 kohta ja
tuomiolauselman 1 kohta)

syyksi, jonka alaisuuteen virkamies kuuluu, ei voi olla oikeutettua terveyden suojelua koskevan tarkoituksen eikä virkamiesten sananvapauden nojalla.

Kun nimittäin yhtäältä otetaan huomioon se, että koneiden markkinoille saattamiseksi annetut turvallisuussäännökset, jotka vaikuttavat tavaroiden vapaaseen liikkuvuuteen, on yhdenmukaistettu tyhjentävästi yhteisön tasolla, jäsenvaltio ei voi vedota terveyden suojelua koskevaan oikeuttamisperusteeseen direktiivin 7 artiklalla luodun oikeudellisen kehyksen ulkopuolella.

Toisaalta on niin, että vaikka sananvapaus taataan jokaiselle jäsenvaltioiden lainkäyttövaltaan kuuluvalla ja vaikka tämä vapaus on jokaisen demokraattisen yhteiskunnan olennainen perusta, jäsenvaltiot eivät voi vedota virkamiestensä sananvapauteen perustellakseen rajoitusta ja välttää näin yhteisön oikeuteen perustuvalta omalta vastuultaan.

(ks. 70, 72 ja 73 kohta
sekä tuomiolauselman 2 kohta)

2. Se, että virkamies toiminnallaan rikkoo koneita koskevan direktiivin 98/37 4 artiklan 1 kohtaa, mikäli kyseinen toiminta on luettava sen jäsenvaltion
3. Koneita koskevan direktiivin 98/37 4 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten,

että siinä yhtäältä annetaan yksityisille oikeuksia ja että siinä toisaalta ei jätetä jäsenvaltioille lainkaan harkintavaltaa siltä osin kuin kyse on direktiivin mukaisista tai sellaisiksi oletetuista koneista. Jäsenvaltion virkamiehen lausumista, mikäli ne voidaan lukea kyseisen valtion syyksi, johtuva tämän säännöksen noudattamatta jättäminen merkitsee yhteisön oikeuden sillä tavoin ilmeistä rikkomista, että kyseisellä valtiolla on korvausvastuu.

(ks. 86 kohta ja
tuomiolauselman 3 kohta)

4. Yhteisön oikeuden vastaista ei ole, että jäsenvaltion sisäisessä oikeudessa säädetään erityisiä edellytyksiä muiden kuin henkilö- ja esinevahinkojen korvaamiselle, kunhan näillä edellytyksillä ei tehdä käytännössä mahdottomaksi tai suhteettoman vaikeaksi korvauksen saamista yhteisön oikeuden rikkomisesta

aiheutuneesta vahingosta. Niinpä erityisesti taloudellisten tai kaupallisten riita-asioiden yhteydessä ei ole sallittua, että kokonaan suljetaan pois mahdollisuus saada vahingonkorvausta tulon ja ansion menetyksestä, jonka yksityiset kärsivät, kun yhteisön oikeutta on rikottu.

(ks. 95 ja 96 kohta sekä
tuomiolauselman 4 kohta)

5. Jos yhteisön oikeutta on rikottu, yhteisön oikeuden vastaista ei ole, että virkamiehen voidaan jäsenvaltion lisäksi katsoa olevan korvausvastuussa rikkomisesta, mutta yhteisön oikeudessa ei edellytetä tätä.

(ks. 99 kohta ja
tuomiolauselman 5 kohta)